

Nuuk, ulloq 15. juni 2006

Biilinit atornikunut eqqussukkanut akitsuut aamma biilinit nioqqutissanik assartuutitut akitsuut pillugu

Inatsisartunut ilaasortaq Lene Knüppel ulloq 8. juni inatsisartut suleriaasissaanni § 36 malillugu qulaani taaneqartoq pillugu Naalakkersuisunut apeqquteqarpoq.

Apeqqut:

Naluneqanngitsutuut Inatsisartut inatsisiliaat nr. 19, 30. oktober 1992-meersoq eqqussukkanut akitsuut pillugu § 1, nr. 21, naqinneq a naapertorlugu, biilit eqqussukkatut akitsuuserneqarnikuupput.

Biilit aaliangersimasumik 50.000 koruuninik eqqussukkanut akitsuuserneqartussaapput, 50.000 qaangerlugu 150.000-ili tikinnagu akiligassatut nalingata 100 procentia, sinneratalu 125 procentia ilanngullugu. Allatut oqaatigalugu, biili 120.000 koruuninik akiligassatut nalilik 120.000 koruunit tunngavigalugit eqqunneranut akitsuuserneqartarpoq (50.000 + 1,0 x 70.000). Biilit nutaajunersut nutaajunnginnersulluunniit eqqussuinnermut akitsuusiinnermi immikkoortinneqarneq ajorput.

Paasitinneqarsimavunga, ilaanikkut qulaani malittarisassanik uniuisoqartartoq. Soorlu asserssuutigineqarsinnaavoq akiligassap 90.000 koruuninik nalillip "marlungortinnera", pisiamik eqqussisup nunani allani biilimik pisineratigut. Pisinnermi akiligassaq marlungortinneqartarpoq, soorlu 65.000 aamma 25.000 koruuninut. Pisiap Kalaallit Nunaannut eqqunnerani akiligassaq 65.000 koruuninik nalilik akileraartitsisartunut eqqussukkanut akitsuutitut taamaallaat takutinneqartarluni. Nunatta Karsia taamaalilluni eqqussukkanut akitsuutit ilaannik peqquserluffigineqartarluni. Periuiseq attatiinnarneqassappat, taamaalilluni biili kingusinnerusukkat nioqqutissanik eqqussisumit akikillisaasuusaartumik tuniarneqartarluni, saniatigullu "ersinngitsumik" akileqqinneqartarluni, biilimik tunisinnermi iluanaarutip annersaa aamma taammalilluni eqqunngitsumik akitsuuserneqanngitsoortarluni.

- 1. Naalakkersuisunit ilisimaarineqarpa qulaani allassimasutuut inatsisinik uniuiniarsarineq?*
- 2. Peqquserlunniarnerit taamaattut akornusersorniarlugit akileraartarnermut oqartussaasut ullumikkut qanoq periarfissaqarpat?*
- 3. Biilit atornikut Danmarkimut nioqqutissatut eqqunnerini, ilisimasat naapertorlugit, biilit nalingi isilimasalimmik nalilersorneqartarput, biilip nalunaarsortinneranut akitsuutip eqqortumik nalilernissaa siunertaralugu. Periaatsip assingata Kalaallit Nunaanni atulernissaa Naalakkersuisunit periarfissatut imaluunniit siunertalittut isigineqarpa, eqqarsaatigalugu biilinit eqqussukkanut akitsuutip inatsisaata uniuiniussutiginiarsarinera pinngitsoortinniarlugu?*
- 4. Nunatta Karsiata ukiumut qanoq atsigisunik iluanaarutitut annaasaqarnerisq Naalakkersuisunit ilimagineqarpa, qulaani allassimasut malillugit eqqussukkanut akitsuummum ilaginnaanermik pissutilimmik?*
- 5. Naalakkersuisut tassunga atatillugu allanik pingaaruteqarsinnaasunik ilisimatitsissutaasinnaasuuteqarpat?*

Peqqissaartumik sulinissamik naapertuuteqarlunga erseqqissassavara, eqqussukkanut akitsuutip ilaginnarneranut "atuakkatut najoqqutassatut" atugassamik Naalackersuisut ilisimatitsinissartik kissaatiginnigpassuk, soorunami tamanna paasilluarsinnaagakku. Tamanna tunngavigalugu, qulaani apeqqutit ilaasa akinissaat allanut oqaatigeqqusaanngitsunik isikkoqarnissaasa pisariaqarsinnaanerat paasisinnaalluarpara.

Akissut:

Apeqquut 1-mut

Pisuni arlalinni marloriaammik fakturaliinernik taaneqartartut atorneqartarsimasut, akitsuusiinermut oqartussaasut qamutunut motoorilinnut eqqussukkanut akitsuusiinermut naqqiuteqarnerannut atatillugu, eqqussukkanut akitsuutit naatsorsornerannut tunngaviulluinnartussaangaluartunik fakturani aningaasat nalinginik annikinnerusunik saqqummiussiffigineqartarsimasut Naalackersuisut ilisimavaat.

Apeqquut 2-mut

Marloriaammik fakturaliisarneq suliffeqarfinnit inunnillu akileraarutitut akitsuutinullu akiliinngitsoorniarsarisunit ilisimaneqarpoq. Misilittakkat malillugit, akileraartarnermut pisortat sunniuteqarluartumik nakkutiginnikkaangata, marloriaamik fakturaliinissap imaluunniit akiliinngitsooriaatsit allat atornissaannut soqutiginninneq annikillisinneqartarpoq.

Qamutit motoorillit atornikkut eqquusuunneqarnerannut tunngatillugu nakkutiginninneq ingerlanneqartarpoq ilaatigut, Danmarkimi Akileraartitsisartut (SKAT) siusinnerusumut naleqqiullugu akulikinnerusumik suleqatigineratigut, taamatullu internetti il.il. aqutugalugit misissuinerit aalajangersimasut suliarineqartarlutik.

Tamatuma saniatigut innuttaasunut suliffeqarfinnullu malittarisassat il.il. pillugit paasisutissiineq ilitsersuinerlu paatsoornernik assigisaannillu pinngitsoortitseqataasinnaavoq.

Apeqquut 3-mut

Danmarkimi Akileraartitsisartut (SKAT) Danmarkimi biilinit atornikunut nalilerssuisarfiata assinganik eqquusinissaq Naalackersuisut pivusorsortutut isiginngilaat.

Siullermik tamanna pissuteqarpoq, maannakkut Kalaallit Nunaanni qamutit motoorillit nalunaarsorneqartut 5.000-it missaanni amerlassuseqarput, Danmarkimilu qamutit motoorillit nalunaarsorneqartut amerlassusiisa 2,6 mio.-nit qaangersimallugit. Tamanna naleqqiutissagaanni, tunngaviatigut nunarsuarmit tamarmit biilit atornikut suugaluanik meqqillit qanoq-ittulluunniit tamarmik Kalaallit Nunaannut eqqunneqarsinnaapput, kisitsisit atorlugit naatsorsuiniarnernut suliamullu tunngaviusussatigut nalilerssuisarfimmik ingerlatsineq pilersitsinissarlu Kalaallit Nunaannut assut tunngavissakippoq.

Aappassaattut naliliisartup qaqugukkat biilip atornikup pisiarineqarami akia aalajangersimasoq nalilerniassallugu ajornartorsiutigissavaa, pisisoq niuerluarsimanersoq imaluunniit akitsuummumut akiliinngitsoorniarsarineq pineqarnerasoq. Taamaalilluni marloriaammik fakturaliisarnernik ajornartorsiut nalilerssuisarfiup aaqqiiffigisinnaangilaa.

Apeqquut 4-mut

Pineqartumut misissuinerit suli ingerlapput, taamaammat Naalackersuisut iluanaarutissanik annaaneqarsimasunik suli naatsorsuisinnaanngillat. Maannakkut tunngavissatigut pigineqartutigit iluanaarutissanik annaaneqarsimasut missingerneqarput ukiuni kingullerni marlunniit pingasunut ukiumut 1-2 mio. kr.-nit akornanniissasoq.

Apeqquut 5-mut

Misissuinernut maannakut ingerlanneqartunut tunngatillugu Naalakkersuisut isumaqarput, suliat pillugit paasisutissiinngikkaanni eqqornerpaassasoq.

Apeqquut:

Siuliani taasaq malillugu eqqussukkanut akitsuutit pillugit Inatsisartut inatsisiliaanni nr. 19, 30. oktober 1992-meersumi § 1, nr. 21 aamma ilaqarpoq, naqinnerit b-c-lu malillugit, nioqqutissanut assartuutitut biilit eqqussukkanut akitsuuteqarnerat.

Benchmarkingip ataatsimiititaliaa allakkiamini 2003-meersumi imatut aamma allataqarpoq:

Biilnut eqqussukkanut akitsuut biilip akiata 100-125 procenteraa, pisiassanulli assartuutitut biilit atukkat (4 t ataallugit) oqimaassusillit, taamaallaat akitsuuteqarlutik 50.000 koruuninik + 50.000-it sinnerlugit akiata 50 procentia. Biilit pisiassanut assartuutitut pisiat namminerisamut atortakkat akitsuusernissaat taamaalilluni kajumissaarutaasinnaalerpoq. Maani paasinnitaaserput malillugu biili pisiassanut assartuut aquttup saniani ilaasumut inissaqarpoq. Kalaallilli Nunaanni killilersuummik malittarisassaqaanngilaq nioqqutissanut assartuutip namminerisamik atorsinnaaneranut. Soorlu aamma biilip lastiani ilaasoqarsinnaatitaassoq. Aammattaarlu nunatta illoqarfiini sivikitsuinarmik angallaffiusinnaasuni pisiassanut assartuutip biilip iluaqutuaanera allatulli biilitut immat. Taamaattumik iluanaarutip tungaa ajornartorsiutitaqarpoq, nioqqutissanut assartuutip biilip eqqunnera biiliinnarnut naleqqiullugu sipaarfiungaatsiartarmat. Pisiassanut assartuutip biilip mikisup eqqunneranut akitsuut missiliuuttariaqarpoq biilliinnaat akitsuutaannut, atorsinnaasumik ajornartorsiutip qaangernissaa anguniassagaanni. Inernerisinnaavaalu akitsuutip asserpiaanik akileeqqusilerneq.

Biilit pisiassanut assartuutit mikisut angisuullu akitsuutai assigiinngitsorujussuupput. Biilip pisiassanut assartuutip oqimaassusaa 4 t sinneqaraangat, eqqussukkamut akitsuut aalajangersimasooq taamaallaat 50.000 koruuninik aannertussuseqassaaq. Taamaalillutik assakaasunik sisamanik noqittullit oqimaatsut ilaasa landroverillu ataasiakkaanut akitsuut annikitsoq akiliutigisarpaat, uffa biilliinnaat assingisut ittuugaluarlutik. Periarfissaqarunangilaq oqimaassutsimik killiliinissaq, "biiliinnartut" pisiassanik assartuummiit pisiassanut "assartuutivinnut" biilnut immikkoortitsinissaq. Avissaarnerup ajornartorsiutaata ajornanngitsumik qaangernissaanut aamma tassani atuuttariaqarpoq, pisiassanut assartuutit angissutsimikkut assigiinngitsut akitsuutaasa qanillilernissaat.

6. *Ataatsimiititaliap qulaani eqqartuinerat tunngavigalugu Naalakkersuisut qanoq isumaliuusersuuteqarpat?*
7. *Naalakkersuisunit periarfissat sorliit isigineqarpat, Ataatsimiititaliap isumaliuusersuutaasa pallinnissaannut?*
8. *Biilit inuussutissarsiutigisaannarmut atatillugu attartuutitut atortut akitsuutaasa millinissaat siunertaralugu, Naalakkersuisunit naleqquttutut isineqarpa motorinut akiliutip ukiumut angissusaata assigiinngissitaartunngortinnissaat?*

Akissut:

Apeqquut 6-mut

Naalakkersuisut ataatsimiititaliap tunngaviusumik siunnersuutaani eqqarsaatigineqartunut tunngaviatigut isumaqataasinnaapput. Kisianni ataatsimiititaliaq akitsuutininik qaffaarussamat, Naalakkersuisut maannamut taamaattumik siunnersuuteqarusunngillat.

Apeqquut 7-mut

Apeqquummi 6-mi akissutigineqartoq innersuunneqarpoq.

Apeqquut 8-mut

Biilit inuussutissarsiornerinnavimmut atorneqartut allallu biilit assartuutit, assartuutit akornanni immikkoortitsineq malillugu motorinut akiliutip aqqissuunneqarsinnaaneranut ajornaatsumik piviusunngortinneqarsinnaasutut Naalakkersuisut isiginngilaat.

Taamatut immikkoortitsinnermut biilit assartuutit atorneqartussatut nalunaarsorneqartut inuussutissarsiornerinnavimmut atorneqarnerata qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu nakkutiginneriaatsimik pilersitsisoqarnissaa naatsorsuutigineqassaaq, privatimik siunertanut soorlu angerlarsimaffiup suliffiullu akornanni ingerlanermut, privatimik nioqutissanik pisiniarnermut atatillugu ingerlatsinnermut assigisaannullu aamma atorneqassanngillat. Taamatut ilusilimmik nakkutiginninneq nakkutigineqartunit nalinginnaasumik naammagittaalliuuteqalernernik pilersitsissaaq. Pineqartup nakkutigineqarneranut isumalluutit immikkoortinneqartut saniatigut, suliassanut amerlasuunut pisortanit namminersorlutillu inuussutissarsiortunit isumalluutit atorneqalissapput, naatsorsuutigineqarsinnaasutut taamatut nakkutiginninnerup nassatarisaanik pisoqassaaq.

Naalakkersuisut paasinninnerat malillugu taamatut pisoqassappat naleqqutinngilaq aammalu akileraarusersueriaatsimik akitsuusersueriaatsimillu pisariitsumik kissaatigisaqarnermut akerliussalluni.

Iluameernissaaq pillugu ilannguttariaqarpoq, inuussutissarsiortut motorimut akiliutinut aningaasartuut aningaasarsianik akileraarusigassanik naatsorsuinnerminni ilanngaatisinnaammasuk. Akerlianilli inuit nammineq aningaasarsiaminnik akileraarusigassanik naatsorsuinnerminni motorinut akitsuutip ilanngaatinissaanut periarfissaqarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Josef Motzfeldt